

zaaknummer 2011 T 366

Datum beslissing 26 september 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.A. Viellevoeye-Geers, advocaat te Nijmegen.

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) priester van het Bisdom 's-Hertogenbosch en onder
meer werkzaam als kapelaan in de parochie [naam] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 3 juli 2013.

Op 8 juli 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 3 september 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. N.A. Viellevoeye-Geers.

Namens het Bisdom zijn verschenen [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch en [naam], kanselier.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Het gezin waar klager deel van uitmaakte als elfjarige jongen was samen in oorlogstijd met meerdere families op de boerderij van [naam] in [plaats] geëvacueerd. Hij weet niet meer hoe het contact met de plaatselijk kapelaan [aangeklaagde] precies tot stand is gekomen. De gebeurtenissen vonden plaats in oktober/november 1944. Hij herinnert zich als de dag van gisteren dat hij op een dag mee mocht met de kapelaan. Op een damesfiets mocht hij achter hem plaatsnemen. Meteen al kwam de raadgeving hem stevig vast te pakken, zodat klager niet zou vallen. Deze raadgeving werd snel gevolgd door andere en uiteindelijk moest klager aangeklaagdes penis vasthouden. Klager wist niet wat hem overkwam. Na deze rit zijn nog twee van deze ritten, waarbij klager aangeklaagde bij zijn penis moest vastpakken, gevolgd.

Daarna kwam het verzoek van aangeklaagde aan klager om bij een gezin in de buurt op visite te komen. Het was rond 12.30 uur op die zogenaamde bezoekdag dat aangeklaagde en klager via de trap in de keuken (waarin een boerengezin aan het eten was) naar boven naar een soort zolder gingen. In een ruimte stond een soort grote divan. Na een korte inleiding kwam het al snel tot handelen. Aangeklaagde ging half ontkleed op zijn buik op de divan liggen. Klager moest ook zijn onderste ontbloten en op de rug/achterwerk van aangeklaagde gaan liggen. Toen kwam het bevel: 'bewegen', maar klager wist niet was hij moest bewegen. Hij begon eerst zijn arm te bewegen, maar dat was niet de bedoeling. Een tweede instructie volgde, maar helemaal naar de zin was het volgens een soort gemopper niet. Klager moest zijn lichaam bewegen en deed dat uiteindelijk. Klager wilde om hulp schreeuwen, maar kreeg bijna geen geluid uit zijn keel. Er kwamen snel geruststellende woorden, en klager kon gaan, maar hem werd wel opgedragen aan niemand iets te vertellen. Hoewel klager zelf niets gezegd heeft thuis, kwam na een paar dagen de pastoor langs, die klager vragen begon te stellen. Klager deed toen zijn verhaal en kreeg na twintig minuten te horen dat hij de volgende dag om 11.30 uur kon komen biechten.

Met zijn moeder is klager vervolgens naar de kerk gegaan, waar hij nogmaals vertelde wat er allemaal gebeurd was. Hij kreeg de absolutie en een penitentie van 30 weesgegroetjes. Daarna is er nooit door iemand nog een woord gerept over hetgeen gebeurd was.

2.2. Klager was een bang, onzeker kind geworden. Hij was in de war. Hij ging zich afzetten. Klager had een strenge katholieke opvoeding genoten. Het gehoorzamen aan hogergeplaatsten was aan de orde van de dag. 'Je moest dit, je moest dat'. Daardoor ontstond er ook een blind vertrouwen in je meerdere. En dat vertrouwen werd beschaamd toen aangeklaagde zich aan hem vergreep. Vanaf dat moment werd klager angstig, onzeker en vooral wantrouwend. Dit leidde tot falen. Examen doen werd een crime, vooral als de eisen hoog waren.

Door angst en onzekerheid ging klager vaak uitvluchten zoeken en kwam de eerlijkheid op de tocht. Klager zag om zich heen overal en door iedereen oneerlijkheid. Er ontstonden botsingen, misverstanden, periodes van werkuitval, vluchtgedrag, ellende, zware crashes met veel lichamelijk leed, een schoolbestuur dat hem bijna de laan uitstuurde en niet meer kunnen functioneren als gemeenteraadslid.

2.3. Klager wenst erkenning van het gebeurde. Hij wenst dat het feit dat hij seksueel misbruikt is door [aangeklaagde], erkend wordt door de Rooms-katholieke kerk, zodat hij mogelijkheden heeft tot financiële genoegdoening. Bovendien wenst hij een gesprek met de huidige verantwoordelijken van het Bisdom 's-Hertogenbosch. Een dergelijk gesprek is voor hem van grote waarde in verband met zijn verwerking van de gebeurtenissen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Bisschop heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Hij schrijft dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar merkt wel op dat er bij het meldpunt in 2012 een klacht is ingediend door mevrouw [naam] tegen [aangeklaagde] (2012T862) over seksueel misbruik eind jaren '50 in de parochie [naam] te [plaats], alwaar [aangeklaagde] toen werkzaam, welke klacht inmiddels gegrond is verklaard.

Hij concludeert dat hij het misbruik niet kan bevestigen, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Ter zitting heeft de Bisschop namens de kerk de schuld op zich genomen en heeft voorts zijn excuses namens de kerk aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zeventig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde klager tijdens drie fietsritten heeft bewogen tot het vastpakken van aangeklaagdes penis en voorts dat aangeklaagde klager heeft bewogen tot het ontbloten van zijn onderlichaam, en het daaropvolgend laten plaatsnemen van klager op aangeklaagdes ontblote onderlichaam en dat hij hem daarbij op en neer gaande bewegingen liet maken.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld, waaronder het gesprek bij hem thuis met de pastoor in aanwezigheid van zijn ouders.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door het klaagschrift van [naam] (zaaknummer 2012T862(2)), waarin eveneens wordt gesproken over seksueel misbruik door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 26 september 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem. en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.